

DUYÊN ANH

CÁI ĐIỀU

TÂN VĂN số 35
tháng 3 - 1971

cái điều

Duyên Anh

cái điều

Duyên Anh

Bìa: *M. C. P*

Nguồn: *Thư viện Tiểu Lùn*

cái điều

DUYÊN ANH

**TÂN VĂN số 35
tháng 3 năm 1971**

I

Mai nằm sấp trên chõng tre, say mê dở từng trang cuốn Quốc văn Giáo khoa thư lớp dự bị. Hữu đang ngồi trông hàng. Bây giờ là mùa hạ. Nhạc ve ran ran sâu và ở giàn thiên lý, hoa đã trĩu xuống từng chùm thơm dịu dịu. Dưới nước, họ hàng nhà gọng vò thi nhau bơi ngược dòng, cây sung ngả mình ra gần nửa khúc sông, quả chín đỏ ối, rơi lồm bồm như muốn dụ dỗ những

con cá đoi môi. Tiếng sáo vi vu, lơ lửng trong bầu trời xanh, làm tăng thêm nỗi buồn thôn dã.

Dạo này, Mai lớn vượt lên như mấy cây đu đủ ngoài bến đò. Tóc con bé xanh mượt, đôi mắt tròn đen lay láy. Nó thuộc lòng nhiều bài tập đọc, đã làm hết phần câu hỏi, ứng dụng... Thỉnh thoảng, nó còn vẽ lại từng bức tranh nho nhỏ in trên đầu trang sách như bức Chỗ quê hương là đẹp hơn cả, họa hình người đeo tay nải đội khăn xếp mặc áo dài, đứng cạnh bờ tường đất nứt lở với bụi tre thưa, với mảnh vườn còm cõi, với bạn bè thăm hỏi chuyện du sơn du thủy; bức Bệnh chó dại họa hình thằng Canh chăn bò, bị chó cắn, bố nó phải chở nó đến bệnh viện Pasteur...

Nghĩ tới lúc Mai đứng ngắm bọn mục đồng cho trâu về chuồng rồi cảm

hứng đọc bài Chăn trâu, Hũu bật cười.
Em nó ngạc nhiên:

– Anh cười em đấy hử, anh?

– Đâu nào.

– Anh nói dối, anh cười em. Trông em buồn cười, hử?

– Thật mà, anh chả cười em đâu.

– Thế anh cười cái gì?

– Anh cười cái ông tác giả?

– Sao lại cười “ông” tác giả?

– Vì ông ấy đặt bài Chăn trâu.

– Hể ai đặt bài học thì người ấy là tác giả hử, anh?

– Ừ.

– Ai dạy anh vậy?

– Chú Nghị.

Mai nheo mắt cười, đôi má con bé lúm đồng tiền, xinh xinh đáo để.

– Thích nhỉ, em cũng là tác giả anh Hữu nhỉ.

Hữu bốn cột:

– Em ấy à?

– Chứ còn ai nữa!

– Em đã làm được bài nào, kể anh nghe đi.

Mai ngồi nhòm dậ, con bé xoè bàn tay ra, đặt ngón cái vào đốt dưới ngón út, tính toán:

– Ê, anh quên rồi à? Này nhé, em tả con trâu là một, con chó là hai, cây đa là...

Hữu xích gần em, đặt đôi tay nham nhở mặt tre với lên mái tóc mà gió bên đò thời rối tung của Mai. Cử chỉ thân ái bất chợt ấy khiến em nó ngo ngác. Con bé hỏi:

– Em nói sai hử, em không là tác giả hử, anh?

– Em mới tập làm văn, trả lời câu hỏi. Chú Nghị nói, giỏi lắm mới thành tác giả.

Mai thè lưỡi thán phục. Giây lát, nó tỏ vẻ nghi ngờ:

– Tác giả giỏi sao anh dám cười ông ấy?

– A... à... tại ông ấy bảo chặn trâu sừng.

– Ủ nhỉ, chặn trâu khổ thì có anh nhỉ? Thế tác giả không giỏi nữa hử anh?

- Giải chứ.
- Ông ấy nói sai mà anh?
- Ừ, sai vì ông ấy chưa phải chăn trâu.

Im lặng, một lúc sau, Mai nói:

- Quyển này có bài em ghét nhất, đồ anh biết bài nào?
- Bài Mấy lời khuyên về vệ sinh.
- Sai.
- Bài Chơi đùa không phải là vô ích.
- Sai nốt, anh chịu chưa?
- Anh chịu.
- Em đọc cho anh nghe nhé!
- Đọc khe khẽ thôi, kéo mẹ thức giấc.

Mai nâng quyển sách vừa tầm mắt, đoạn nó đọc:

« Ông tôi.

« Ông tôi năm nay đã ngoài sáu mươi tuổi. Đầu râu tóc bạc, da đã nhăn, má đã lõm, lưng đã còng, đi đâu phải chống gậy. Ông tôi không làm việc nặng nhọc nữa. Thường ông tôi ở nhà coi sóc cho cha mẹ tôi và dạy bảo chúng tôi. Thỉnh thoảng ông tôi kể chuyện cổ tích cho chúng tôi nghe... Chúng tôi lấy làm thích thú lắm. Những khi đi học về, tôi hay đem chuyện nhà trường nói cho ông tôi nghe. Ông tôi lại nhân đấy mà giảng giải cho anh em tôi học được nhiều điều khác nữa.

« Tôi yêu ông tôi lắm »,

Dứt bài, Mai buông quyển sách rơi xuống đất. Giọng nó buồn buồn:

– Ông chúng nó tốt quá anh nhỉ?

– Ừ.

– Tại sao ông chúng mình không kể chuyện cổ tích hử, anh?

– Chắc ông ghét anh em mình.

– Tại sao ông ghét?

– Chắc mẹ con mình nghèo.

– Tại sao qua sân nhà ông, chúng mình run cuống cuống?

– Chắc anh em mình mồ côi.

Mai nín thinh. Đôi mắt con bé hoe đỏ và đôi mắt Hữu những giọt nước mắt cũng sắp sửa tuôn trào.

Hữu bỗng hối hận vì trót khơi nỗi buồn cố hữu của gia đình với em. Rồi chẳng muốn ôm lấy nhau mà khóc như

mọi bận, nó cố gượng khôì hài:

– Em có biết tại sao đầu ông ngoại trọc tểu tựa cái bình vôi không?

– Chắc ông ác.

– Đúng.

– Ông không có râu anh ạ! Ông còn sống lâu lắm, em ghét ông ghê.

Hữu phá ra cười. Mai cười theo, thích thú. Nhưng sau đó, Hữu thấy má nó ươn ướt. Nó sợ em nó hay nên vội lảng sang chuyện cái điều.

– Anh định làm điều cánh thoi, Mai ạ.

– Điều cánh thoi là gì?

– Là hình nó giống hình con thoi ở khung cửi ấy.

- Thế điều cánh cốc?
- Điều cánh cốc giống hình con cốc bay.
- Thế điều cánh phản, điều bì?
- Điều bì to bằng ba gian nhà, trẻ con chơi sao được.
- Thật hử, anh?
- Em mó vào dây thì nó lòi em lên giời,
- Anh chỉ dọa em.
- Chả tin, chiều nay ông xã Thản thả điều bì em ra bãi mà xem. Nó bổ xuống cứ gọi là vỡ sọ.
- Eo ơi, em thèm vào chơi điều bì.

Vậy ngủ đi, chút nữa vót xong khung anh gọi dậy.

Mai lại ngoan ngoãn nằm xuống chống. Đôi mắt con bé khép kín và hơi thở đều đều nương giấc nó ngủ.

Buổi trưa nhà quê vắng vẻ. Sự tĩnh mịch này đã quá quen thuộc đối với Hữu. Dường như, nó đã lớn, đã biết chịu đựng. Nó nhìn Mai ngủ, bất giác thấy ghen ngào.

Ba bốn hôm liền, Hữu để tâm vào việc làm điều. Thoạt đầu, nó vác dao rửa ra bụi, chặt khúc tre cộc. Tre cộc thì già và dẻo, dễ uốn, thẳng Vọng bảo nó thế. Nó ngồi chẻ tre thành những thanh nhỏ rồi lấy dao vót. Chẻ chán, vót chán cũng vẫn chưa được. Hai bàn tay nó xước sát nhiều vết dao xuyết đứt. Mấy ngón bên phải, dao của sâu máu chảy đỏ loè. Lòng

bàn tay, ở dưới ngón, nhiều chỗ mọng nước. Mẹ nó mắng nó. Mẹ nó xé vải áo cũ rịt thuốc Lào vào vết thương, buộc lại. Mẹ nó cấm nó nghịch. Nhưng mỗi buổi chiều, tiếng sáo diều nổi lên vang lừng cả bầu trời thôn dã và từng bọn người, lớn thì thả diều lớn, nhỏ thì thả diều nhỏ ở bãi trống khiến lòng Hữu xốn xang khó tả. Nó quên cả lời mẹ dặn, cả những ngón tay rịt thuốc Lào, hý hoáy chặt tre, vót khung diều. Đến nổi, bữa ăn không nhớ, Mai phải gọi.

Hữu thường trốn Mai, tìm nơi nào thật kín, cặm cui làm. Vì em nó hay hỏi vợ vẫn nên nó hay bị hỏng. Hôm qua vừa vót nhẵn xong bộ khung, Mai tới phá đám.

– Sao anh lại vót bằng mảnh chai?

– Mảnh chai dễ vót mà có nhỡ tay cũng không bị lẹm nhiều.

– Anh nói dối, tay anh đứt, anh sợ dao thì có. Nếu anh sợ, để em vót hộ nhé?

– Em làm hỏng mất.

– Không, em vót tài lắm mà, cho em vót anh nhé?

Hữu ngần ngừ. Em nó vội lấy dao, giằng cái nan trong tay nó. Con Mai giằng mạnh quá. Cái nan gãy. Hữu định trách em song thấy mặt em buồn thiu ra đáng hối hận, nên nó gượng cười, an ủi em:

– Tre này xấu quá em ạ! Vừa đụng đã gãy thì chịu sao nổi gió to. Anh phải kiếm khúc tre khác mới được.

Vậy là mất thêm nửa buổi. Hôm nay

khung điều đã hoàn thành. Mai ngồi im xem anh lấy dây buộc vào giữa mỗi chiếc nan, cân nặng nhẹ. Hễ bên nào nặng, Hữu lại cầm miếng thủy tinh vớt bớt đi cho tới khi hai bên bằng nhau. Xong, nó buộc khung cái ở giữa hai nan. Rồi mới gò thành hình cái điều cánh thoi. Anh em thằng Hữu tin chắc nó sẽ lên cao ghê lắm. Mai vẫn ngồi im thin thít. Con bé muốn hỏi nhưng sợ tội hôm qua nên đành bấm bụng. Mắt nó long lanh nổi vui. Hữu đưa cái khung, tác phẩm vĩ đại của nó lên, ngắm nghía.

– Đẹp không?

– Đẹp.

– Điều cánh thoi đấy.

– Điều của anh có đuôi không?

– Không.

– Em thấy thằng Vọng nó thả điều có đuôi cơ mà?

– À, điều của nó là điều cánh cốc.

– Sao anh không làm điều cánh cốc?

– Tại anh không biết làm.

– Sao anh không biết làm?

– Tại thằng Vọng chỉ dạy anh làm điều cánh thoi.

– Thế hở, nó tồi nhỉ, anh nhỉ?

– Ừ.

– Điều anh có sáo không?

– Không.

– Sao không có sáo?

– Tại điều của anh bé. Nếu nó nhẹ

đầu thì anh buộc cái vè cho nó kêu ve ve...

– Sao biết nó nhẹ đầu?

– Thằng Vọng bảo lúc thả điều nó buộc lèo, nặng đầu hay nhẹ đầu nó chữa hộ. Sang năm, anh làm điều bo.

– Điều bo hình thù thế nào hở, anh?

– Điều bo kêu bo bo, điều bì kêu bì bì...

Hữu nghe tiếng sáo mà đặt tên điều, em nó hỏi nó cứ trả lời bừa. Mai ngó ngán tin là thật. Con bé giục anh làm nhanh để chiều chiều khi mặt trời chui dưới bụi tre thì đem điều ra bãi thả. Cái điều, tự nhiên, hứa hẹn với anh em thằng Hữu bao nỗi vui mừng sau chuỗi ngày tẻ nhạt ở bến đò quê ngoại.

Khung điều tươm tất, thẳng Vọng gặt đầu khen đẹp. Như thế, Hữu có thể yên tâm phát giấy. Mẹ Hữu mắng nó lấy lệ rồi cũng mở hòm cho nó quyền sách thuốc của cha nó để nó phát điều. Hữu đem bún phết vào khung điều, xé giấy thành từng mảnh phát. Song cuốn sách thuốc của cha nó cũ quá, giấy lại mỏng, sợ không chịu được sức gió nên thẳng Vọng xúi Hữu xin tiền mẹ mua giấy bản mới. Nó mắng Hữu ngu, phát điều phải phát bằng nhựa sung. Mẹ Hữu đi chợ mua giấy ngay. Mai kiếm vỏ trai cho anh đựng nhựa.

Những cây sung gần nhà Hữu cao lắm, nó sợ chả dám trèo. Mai bàn tới ông ngoại xin vì cây sung ở cầu ao nhà ông thấp lè tè. Anh em thằng Hữu vác dao, vác vỏ trai vào nhà ông. Ông nó đi vắng, các cậu mợ cũng đi làm cả. Hữu ngại

ngân toan bỏ về, rồi nghĩ ông có biết cũng chẳng sao. Mai đứng trên cầu ao, Hữu lội xuống nước chặt mấy nhát dao vô thân cây. Xong, hứng vỏ trai đợi cho nhựa chảy đầy. Anh em nó mang nhựa ra ngõ, đang vui vẻ cười nói thì cậu chúng nó từ ngoài ngõ xăm xăm bước tới. Cậu hỏi chúng nó vào nhà làm gì. Hữu trả lời xin nhựa sung về phất điều. Cậu nó cấm chỉ từ nay không được lai vãng gần khu nhà cậu. Ngay lúc đó, bọn trẻ con ở đâu ở ra. Anh em thằng Hữu sợ bị bắt nạt như mọi bận, cấm cổ chạy. Nhựa sung rút bắn cả quần áo. Chỉ có tí nhựa sung mà xuýt nữa anh em thằng Hữu bị sủ nhục. Nó thấy mối thù của nó đối với bên ngoại càng ngày càng to lớn. Sự ghen ngào dâng lên cổ họng, vướng vít cả nỗi niềm. Hữu nhìn em, em nó nhìn nó, bốn con mắt một ý nghĩ. Nhưng nghĩ tới

cái điều nhiều hơn, thành thử quên ngay họ ngoại.

Giấy bản, nhựa sung sẵn rồi, thằng Vọng ngồi dạy Hữu phát điều. Nó bắt Hữu vò nhàu giấy xong hãy dán. Hữu làm y lời nó. Chẳng mấy chốc, anh em thằng Hữu có cái điều cánh thoi nho nhỏ. Bấy giờ, đúng dịp mẹ Hữu nhuộm vải. Thằng Vọng giục nó quét nước nâu lên giấy. Phơi khô rồi lại quét. Làm vài lần thì giấy cứng, gió bão cũng không thủng được. Quả nhiên, cái điều của Hữu cứng cáp, màu nâu non đẹp ghê. Hữu còn thiếu dây. Nhưng dây khỏi lo. Mẹ nó hứa cho nó cuộn dây gai. Hữu chả phải tước dây chuối. Dây chuối luộc mới dai, bền, phiền phức lắm. Vậy thì Hữu chỉ sợ điều không lên. Thằng Vọng cứ luôn cái mồm:

– Không lên cứ đem cái đầu tao ra mà chặt.

Nó cầm cái điều, sửa nắn cái lèo ra chiều đặc ý. Anh em thằng Hữu tin tưởng vào nó. Tâm hồn lâng lâng cơ hồ cái điều nuốt dây lên cao, cao mãi....

2

Buổi chiều, trời chưa tắt nắng. Thế mà ngoài bãi đã đông trẻ thả diều. Đứa diều cánh cốc, đứa diều cánh phan, đứa diều tàu bay, chạy chạy, đâm đâm rồi rít. Những chiếc diều như muốn làm đỏm thêm cho bầu trời xanh. Anh em thằng Hữu cũng có mặt nơi đây. Mẹ Hữu dặn đi dặn lại rằng hết nắng hãy thả diều kéo mùa này là mùa viêm nhiệt, cảm thì chết. Chờ mãi vẫn còn nắng. Gió đã nổi lên rì rào. Diều của thiên hạ lên phơi phới. Sáo kêu vi vu, vi vu...

Anh em thằng Hữu cầm lòng chẳng được bèn chạy ủa ra. Hữu dặn em:

– Em cầm chỗ này. Hễ anh hô “đâm” thì “đâm” nhé?

– “Đâm” xuống đất hử, anh?

Hữu phì cười:

– “Đâm” lên trời chứ.

Mai cãi:

– Sao anh không bảo em tung diều?

– Tại chúng nó gọi là “đâm”. Em nhớ nhé?

Mai gạt đầu. Hữu vắt cuộn dây xuống bãi cỏ thả ra một quãng khá dài. Em nó nhìn nó, toét miệng cười:

– “Đâm” chưa anh?

- Chưa.
- Còn đợi gì hử, anh?
- Đợi gió.
- Bao giờ mới có gió?
- Có gió rồi đấy, “đâm” đi!

Mai cuống quít tung bừa khiến cái điều xoay tròn mấy vòng rồi bổ xuống bãi. Hữu thất vọng và bắt đầu tiếc chiếc kẹo vùng cho thằng Vọng.

– Em “đâm” lại đi, đừng sợ, cứ thông thả đưa lên thì mới được, “đâm” đi.

Mai lại “đâm”, Lần này Hữu cầm dây chạy, chả biết cái điều xoay cách nào, bọn trẻ con cười âm ỹ. Ngoái cổ, nó thấy cái điều nằm ở dưới bãi lúc nào, mà cứ chạy. Thằng Vọng trong làng ra vừa tới nơi. Nó sửa cái lèo ngay ngắn. Rồi nó bảo Hữu ra

“đâm”. Nó đủ đủ, nghiêng người bên trái, chạy bên phải, mắt theo rãi diều, tay nó giựt giựt. Chỉ một lát sau, cái diều ăn gió, lên vun vút.

Hữu thả hết dây. Cuộn dây dài hơn của những đứa khác nên diều bay cao nhất. Dây thẳng chứ không võng. Bao nhiêu đứa xúm lại khen ngợi. Thăng Vọng được phen khoe tài. Anh em Hữu dẫn diều về khu vắng, buộc vào cành cây trên nắm mộ rồi cùng nhau nằm ngắm cái diều nhỏ bé đang lơ lửng giữa bầu trời.

– Thăng Vọng nói đúng thật.

– Nó tài anh nhỉ?

– Ừ, diều của mọi đứa nặng đầu, nhẹ đuôi. Cánh phải nặng, cánh trái nhẹ cứ lung tung. Thế mà diều của anh em mình

thả là lên liền. Rồi anh làm cái điều cánh cốc cho em.

– Thật hử, anh?

– Ừ.

– Con gái cũng thả điều à?

– Ừ.

– Em có thấy đứa nào ngoài bãi đâu?

– À, à.... tại chúng nó... nhà quê?

– Thế anh em mình cũng nhà quê mà?

– Nhưng trước mình ở tỉnh.

– Ở nhĩ!

Anh em Hữu đang nói chuyện với vãn thì thằng Vinh tới. Nó đòi Hữu cho nó cầm một tí. Hữu cười. Vinh nằm cạnh

Hữu ngấm điều cánh thoi của Hữu rồi thò vào rút quyển sách nó dặt trong cặp quần, khoe Hữu:

– Mà có quyển này không?

– Quyển gì?

– Xem thì biết, hay lắm. Em mà chắc thích.

Hữu cầm quyển sách. Đó là quyển Quốc văn Giáo khoa thư lớp sơ đẳng. Quyển này hay thật. Nhiều truyện nhiều tranh. Hồi xưa, Hữu cũng có, nhưng dọn nhà mấy bận, rơi đâu mất. Hữu đưa cho Mai đọc. Em nó giở ra làm nhằm ngay: « Xuân đi học coi người hơn hở, Gặp cậu Thu đi ở giữa đường... » Thế là Mai quên điều, nằm ngửa trên bãi cỏ say mê dở hết trang này sang trang khác. Thằng Vinh đợi Mai đọc xong bài Con hổ và con gà

trống, đòi lại. Mai nài nỉ:

– Cho tao mượn tí nữa, làm bộ thế?
Mày cầm điều anh tao có tiếc đâu?

– Nhưng tao về đây.

– Về làm gì, ở đây chơi điều.

Mai đập nhẹ vai anh:

– Anh cho nó chơi điều với anh nhé!

– Ừ.

Thằng Vinh nằng nặc đòi quyền sách
khiến Hữu phải bảo nó;

– Cho em tao mượn rồi ít nữa tao
làm hộ mày cái điều.

Vinh ngồi nhồm dậy. Hữu tưởng nó
giảng sách chạy về, không ngờ nó sát gần
Hữu, nói khẽ:

– Tao không nhờ mày, tao muốn hỏi nhưng sợ mày chửi.

– Tao không chửi bậy, mẹ tao nghe thấy đánh chết Mày thể đi.

– Tao không biết thể.

Vinh nghiêm nét mặt, chỉ trỏ ngón tay:

– Đứa nào chửi tao, trời đánh thánh vật nhé?

– Ủ.

Rồi vẫn như chưa tin hẳn. Vinh gặng hỏi:

– Thật nhé?

– Ủ, mày muốn hỏi gì?

Vinh trầm thì:

– Mà đổi điều lấy quyền sách không?

Hữu ngạc nhiên:

– Đổi điều tạo lấy sách của mày?

Hữu nói to làm Mai đang say mê bài Chuyện anh em họ Điền vùng dậy hỏi:

– Gì thế anh?

– Thằng Vinh nó đòi đòi sách lấy điều của anh em mình.

Em nó nín thinh. Con bé gấp sách lại. Vinh khoe khoang:

– Thằng Bảo muốn đổi điều của nó cho tao nhưng tao thích điều của mày.

– Tao vừa làm xong, mới thả hôm nay, tao không đổi.

Mai lẳng lẳng ném trả sách thằng Vinh, nó nói:

– Mà mày không đổi thì tao đổi cho thằng Bảo vậy.

– Kệ mày.

Vinh xấu hổ nhét sách vào cặp quần rồi bỏ đi. Mai trông theo bóng nó rồi nhìn cái điều nghiêng bên này, ghé bên kia cơ hồ muốn bốn cột với gió mùa hạ. Bất chợt, Mai hỏi:

– Sách của thằng Vinh hay hơn sách của em. Không có bài Ông tới anh ạ! Lại lớp sơ đẳng nữa. Nhiều bài hay ghê...

Giọng em nó buồn buồn. Hữu cảm thấy điệu buồn ấy đang len lỏi trong tâm hồn nó. Mai đứng dậy, ra bút cò may. Hữu muốn hỏi em nhưng lại thôi. Tự nhiên, lòng nó bần khoản. Nó chẳng thiết ngắm

con điều đang ổng ọo chao đi chao lại trên nền trời chiều hạ. Hữu gọi Mai:

– Em ơi...

Con bé ngoái cổ, nhếch mép cười gượng gạo:

– Anh hỏi em gì?

– Em không thích điều à?

– Thích chứ.

– Em có thích quyển sách của thằng Vinh không?

– Có. Nhưng đổi điều thì em không thích. Điều của anh làm mà.

Phải, điều của Hữu làm. Nó đã cặm cùi bao nhiêu ngày. Tay nó còn vết dao cứa. Da non chưa làm già trên những chỗ làm mọng nước. Nó đã cùng em lặn

lội dưới ao chặt nhựa sung bên nhà ông ngoại, hai anh em bị hắt hủi, xua đuổi. Nó đã lấy cả sách thuốc của cha đem phát diều, cả cuộn dây gai mà cha mua ngày xưa để khâu lốp xe, nay mẹ cho anh em nó thả diều. Nó còn mắc tội lấy trộm kẹo vừng cho thằng Vọng nữa. Cái diều của nó đã bay bổng. Nó sung sướng lắm rồi. Thế mà thằng Vinh đòi đổi sách. Em nó thích sách của Vinh. Em nó không nói thích sách hơn diều. Hữu biết em nó. Con bé mồ côi cha, mẹ thì nghèo khổ, lại ham học. Ham học nhưng thiếu sách. Nó đã thấy em nó thuộc lòng cả quyển Quốc văn Giáo khoa thư lớp dự bị. Nó đã thấy mắt em ánh lên những tia thèm thuồng cuốn sách của thằng Vinh. Đáng điệu em nó lúc này sâu nào làm sao! Tuy sâu sâu chưa đến nỗi rơi nước mắt như mùa xuân năm ngoái, khi em nó ôm chiếc lông và bộ lông sáo sừng nước.

Hữu chợt nhớ rằng nó còn nợ em nó một nỗi buồn. Nỗi buồn ấy nó chưa trả và chẳng thể nào trả được. Nó chỉ có thể thay vào đấy bằng một niềm vui nhè nhẹ. Hữu nhìn chiếc điều cánh thoi. Nó chỉ chơi được trọn mùa hạ. Hữu nghĩ đến quyển sách sẽ chơi với em nó trọn quãng đời thơ ấu. Và nó bỏ mặc em đứng ngơ ngốc, cầm cổ vừa chạy vừa đuổi theo thằng Vinh vừa gọi. Hữu nói đổi điều cho Vinh. Nó hả hê chạy theo Hữu về phía con Mai đứng chờ, Vinh trao quyển sách tận tay Mai. Nó nói:

– Anh mày bằng lòng đổi cho tao rồi.

Mai ngáp ngừng, mắt con bé chớp mau. Nó cầm quyển sách, xịch lại gần anh thở thê hởi:

– Anh đổi rồi à?

– Ủ.

– Đại lắm anh ạ! Điều làm tổn công phu.

Hữu hiểu em nó thương nó, em nó không muốn vì quyền sách mà mất điều. Mai chăm chú ngắm bìa quyền sách. Phân vân, Hữu cúi xuống nói thầm với em:

– Điều của anh sắp hỏng, thằng Vọng vừa bảo anh rằng chỉ chơi được vài hôm thôi.

Hữu nói dối em. Mai tưởng thật, đang ủ rũ, vệt tươi tỉnh.

– Thật hờ, anh?

– Thật, nói khẽ chứ kéo thằng Vinh nghe thấy nó không dối nữa.

– Rồi anh có làm điều nữa không?

– Có, anh làm điều to bằng hai chiếc này.

– Thật hở, anh? Có phải cho thằng Vọng kẹo nữa không?

– Không, bây giờ anh làm một mình được.

Anh em thằng Hữu nhìn nhau cười khúc khích. Mai nhảy nhót sung sướng. Con bé đem sách ra chỗ xa ngồi đọc. Vinh và Hữu nằm dài trên bãi cỏ ngắm điều. Hữu bảo Vinh:

– Mà cho tao mượn chơi nốt ngày mai nhé?

– Nhỡ mà làm hỏng của tao thì sao?

– Thì em tao trả mà sách.

– Chịu thôi, đã khoèo tay rồi, đổi

cắm trả lại, “cạn sông cạn ngòi mới đòi được nhau”.

– Hễ hồng tao làm cho mày chiếc khác.

– Chiếc khác tao không thích.

Hữu nuốt nước bọt tiêng tiếc. Gió chiều thổi mạnh. Con diều ăn no gió, còn thềm mây. Nó chao mãi như thể nó chào vĩnh biệt Hữu. Hữu theo dõi hình dáng bé nhỏ của chiếc diều cao tít. Đột nhiên nó nghe tiếng “bựt” Dây diều võng xuống từ từ. Và trên nền trời trong xanh, chiếc diều cánh thoi của Hữu mất sức nghiêng ngửa. Nó lộn vài vòng cơ hồ người mất hồn và bị gió cuốn đi.

Hữu chết lặng nhìn theo. Vinh đứng phắt dậy, chạy ngay về phía con Mai, giằng mạnh quyển sách rồi cắm cổ chạy biến.

Mai chưa hay gì. Con bé ngạc nhiên, đôi mắt tròn xoe trông theo thằng Vinh vừa chạy vừa reo âm ỹ:

– Điều thằng Hữu đứt dây rồi!

Hữu đứng cạnh em, lắp bắp một câu trống không:

– Điều... đứt... dây... rồi...

Mai nhìn dáng điệu thiếu não của anh mà thương hại. Con bé thản nhiên nói:

– Đứt dây thì thôi anh ạ!

– Nhưng em mất sách.

– Sách nào cơ anh?

– Sách của thằng Vinh.

– Quyển ấy không hay, có mỗi bài hay nhất thì em thuộc rồi.

– Thật hử, em? Bài nào?

– Bài ông Lý Tích sắc thuốc cho chị, vô ý để cháy mất bộ râu...

Mai trả lời xong cười khúc khích. Hữu cũng cười. Anh em Hữu quên ngay nỗi buồn trong khoảnh khắc, nằm lăn ra bãi cỏ, cười rữ rượi. Nhưng, giây lát sau, anh em nó mới rõ mình cười vờ. Đứa này nhìn đứa nọ, bốn con mắt non nớt gặp nhau. Và những giọt nước mắt bắt đầu rơi rụng.

(1962)

